

Františkovo slovo

č.46

Papež František k 500. výročí narození sv. Terezie od Ježíše

Ponížený Bůh nepřestává udivovat

Velikonoční triduum

Jsme církví mučedníků, říká biskup chaldejské církve v Bagdádu

Německý katolický psychiatr: Letecká havárie nebyla dílem šílence

„Nesnesu manžele, kteří se milují“, řekl ďábel exorcistovi

Odpočinek je také věcí Boží

Cantalamessa: Žádné násilí se ani vzdáleně nemůže dovolávat Boha

Papež umyl nohy vězňům: „Modlete se, aby Pán omyl také mou nečistotu“

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež František k 500. výročí narození sv. Terezie od Ježíše

Vatikán. K dnešnímu 500. výročí narození sv. Terezie od Ježíše napsal Petrův nástupce list adresovaný generálnímu představenému bosých karmelitánů o. Xaveriovi Cannistovi. Papež František považuje za prozřetelnost, že právě na Rok zasvěceného života připadá významné jubileum světice z Avily, která je „bezpečnou vůdkyní a přitažlivým vzorem naprosté odevzdanosti Bohu“. Svátý otec poukázal na tři charakteristické stránky její osobnosti: zasvěcení zrozené ze setkání s Kristem, modlitbu jako nepřetržitý dialog s Bohem a komunitní život založený na mateřství církve.

„Svatá Terezie – čtete v papežově listu – je především *učitelka modlitby*. V její zkušenosti má ústřední postavení Kristovo lidství. Pohnuta touhou sdílet tuto osobní zkušenost s ostatními, popisuje ji živě a jednoduše jako dosažitelnou pro všechny, neboť spočívá v „důvěrném přátelství .. s Tím, od něhož víme, že nás miluje“ (*Život*, 8,5). Její vyprávění často přechází v modlitbu jako by chtěla uvést čtenáře do svého vnitřního dialogu s Kristem. Terezie nevyhrazovala modlitbě pouze určitý prostor či denní dobu, ale modlila se spontánně za nejrůznějších okolností: „Bylo by hrozné, kdyby se modlitba mohla konat jenom v nějakém ústraní“ (*Kniha o zakládání*, 5,16). Byla přesvědčena, že nepřetržitá modlitba je hodnotná, i když není vždycky dokonalá. Světice nás vybízí, abychom byli vytrvalí a věrní i uprostřed vyprahlosti, v osobních těžkostech a naléhavých povinnostech.

Pro obnovu zasvěceného života v dnešní době – pokračuje papež František – nám Terezie zanechala obrovský poklad, plný konkrétních návrhů, cest a metod, které zdaleka nekončí u nás a nevedou ani k pouhému našemu vnitřnímu pokoji, ale vždycky nám umožňují začít od Ježíše a představují opravdovou školu růstu v lásce k Bohu a k bližnímu.

Svatá Terezie – píše papež v souvislosti s druhou charakteristikou osobnosti španělské mystičky – začala žít nový život v důsledku svého setkání s Ježíšem a proměnila se v neúnavnou šířitelku evangelia (srov. *Život*, 23,1). Toužila sloužit církvi a uprostřed vážných problémů svojí doby nebyla pouhou divačkou reality, která ji obklopovala. V postavení ženy i se svými zdravotními obtížemi se rozhodla – jak sama píše - „vykonat to málo, co záviselo na mně: plnit evangelní rady co možná nejdokonaleji a starat se o to, aby tak jednalo i těch málo řeholnic v tomto domě“ (*Cesta k dokonalosti*, 1,2). Tak začala tereziánská reforma, v níž od sester požadovala, aby v rozhovoru s Bohem nejednaly o „bezvýznamných věcech“, když „je svět v plamenech“ (*ibid.*, 1,5). Touto misionářskou a církevní dimenzí se bosí karmelitáni i bosé karmelitky vždycky vyznačovali. Stejně jako tehdy nám také dnes světice otevírá nové horizonty, svolává nás k obrovskému tažení, abychom totiž hleděli na svět Kristovými očima, hledali, co hledá On, a milovali, co miluje On.

Svatá Terezie – píše papež v souvislosti se třetí charakteristikou její osobnosti – věděla, že ani modlitba, ani misijní poslání není udržitelné bez opravdového komunitního života. Učinila proto bratrství základem svých klášterů: „sestry musí milovat všechny stejně, být spřátelené se všemi a navzájem si pomáhat“ (*ibid.*, 4,7). A velmi pečlivě varovala své řeholnice před rizikem sebevztáženosti v komunitním životě, který – podle ní - spočívá „ve zřeknutí se sebe samých a svých potěšení“ (*ibid.*, 12,2) a v našem odevzdání se do služby druhých. Jako prevenci tohoto rizika doporučovala světice z Avily svým sestřám především ctnost pokory, která nespočívá v zevnější ledabylosti, ani vnitřní plachosti duše, nýbrž v dobrém seznámení se s vlastními možnostmi a s tím, co v nás může učinit Bůh (srov. *Duchovní vztahy*, 28). Opakem je to, co nazývá „falešnou ctí“ (*Život*, 31,23), zdroj klepů, žárlení a kritik, které vážně poškozují vztahy vůči ostatním. Tereziánskou pokoru tvoří sebepřijetí, poznání vlastní důstojnosti, misionářská smělost, vděčnost a odevzdanost Bohu.

Tereziánské komunity s těmito svými ušlechtilými kořeny jsou povolány být domovy komunikace, schopné dosvědčovat bratrskou lásku a mateřství církve a předkládat Pánu potřeby světa zraňovaného rozděleními a válkami – píše papež František v listě adresovaném generálnímu představenému bosých karmelitánů. V samotném závěru pak Petrův nástupce děkuje řeholním komunitám tereziánského Karmelu za to, že „svojí modlitbou doprovázejí velké zkoušky církve a výzvy, které před ní stojí“.

Homilie

29.3.2015

Ponížený Bůh nepřestává udivovat

Středem této bohoslužby, jež se jeví tak radostnou, je slovo, které jsme slyšeli ve čtení z listu Filipánům: *ponížil se* (2,8). *Ježíšovo ponížení*.

Toto slovo vyjadřuje *Boží styl a tím také styl, který má být vlastní křesťanovi*: pokoru. Styl, který nás nikdy nepřestane udivovat a zarážet. Na poníženého Boha si nelze zvyknout nikdy!

Ponížení je především Boží styl. Bůh se snižuje, aby putoval se svým lidem a snášel jeho nevěrnosti. Dobře je to patrné při četbě z knihy Exodus. Jak ponižující je pro Pána naslouchat všemu tomu reptání a stěžování! Směřovalo proti Mojžíšovi, ale v zásadě směřovalo proti Bohu, jejich Otci, který je vysvobodil z otroctví a provázel je na cestě pouští až do země svobody.

V tomto týdnu, Svatém týdnu, který nás přivádí k Velikonocům, *půjdeme touto cestou* Ježíšova ponížení. A jediné tak se také pro nás tento týden stane „svatým“!

Budeme vnímat pohrdání starších Jeho lidu a úskoky, kterými Jej chtěli přivést k pádu. Budeme svědky Jidášovy zrady, jednoho ze Dvanácti, který Jej prodá za třicet stříbrných. Uvidíme Pána zatčeného a uvězněného jako zločince, opuštěného od učedníků, vlečeného před veleradu, odsouzeného na smrt, bitého a tupeného. Uslyšíme, jak Jej Petr, „skála“ učedníků, třikrát zapře. Uslyšíme křik davu, navedeného představenými, aby žádal Barabášovo propuštění a Jeho ukřižování. Spatříme, jak je tupen vojáky, oblečen do purpuru a korunován trním. A potom na bolestné cestě a pod křížem uslyšíme nadávky lidu a jeho předáků, kteří se vysmívají tomu, že je Králem a Božím Synem.

Taková je cesta Boží, cesta pokory. Je to Ježíšova cesta, žádná jiná Jeho cesta neexistuje. A neexistuje pokora bez ponížení.

Boží Syn, který touto cestou prošel, přijal *podobu služebníka* (srov. Flp 2,7). Pokora vlastně také znamená *službu*, znamená přenechání prostoru Bohu *zřeknutím* se sebe samých, „vyprázdnění“, jak praví doslova Písmo (Flp 2,7). Vyprázdnění sebe je největší ponížení.

Cestou, která je opakem té Kristovy, je zesvětštění. Zesvětštění nám nabízí cestu samolibosti, pýchy a úspěchu... Je to jiná cesta. Zlý ji nabízel také Ježíšovi během čtyřiceti dnů na poušti. Ježíš ji však bez váhání odmítl. A spolu s Ním, jedině spolu s Jeho milostí a pomocí můžeme pokušení samolibosti a zesvětštění přemoci také, a to nejenom ve velkých pokušeních, ale v běžných životních okolnostech.

Pomáhá nám a utěšuje nás v tom příklad mnoha mužů a žen, kteří se mlčky a ve skrytu každodenně *zřikají sebe samých, aby sloužili druhým*: nemocnému příbuznému, osamělému starému člověku, postiženému, bezdomovci...

Pomysleme také na ponížení mnoha lidí, kteří jsou diskriminováni a osobně platí za to, že jednají věrně podle evangelia. Pomysleme na naše bratry a sestry, kteří jsou pronásledováni, protože jsou *křesťany, mučedníky dneška* – a jejich mnoho - nezapírají Ježíše a důstojně snášejí urážky a potupy. Následují Jej na Jeho cestě. Můžeme opravdu mluvit o „nesmírném množství“ dnešních mučedníků (Žid 12,1).

Vydejme se během tohoto týdne rázně také my na tuto cestu pokory, s velkou láskou k Němu, našemu Pánu a Spasiteli. *Láska nás povede a dodá nám sílu*. A kde je On, budeme také my (srov. Jan 12,26).

Generální audience

1.4.2015

Velikonoční triduum

Zítřejší je Zelený čtvrtek. Odpoledne začíná mši na památku Večeře Páně Velikonoční triduum umučení, smrti a vzkříšení Krista, vrchol celého liturgického roku a také vrchol našeho křesťanského života.

Triduum začíná památkou Večeře Páně. Ježíš v předvečer svého umučení nabídl Otcí svoje tělo a svou krev pod způsoby chleba a vína a daroval je jako pokrm apoštolům, kterým přikázal, aby tuto oběť konali na Jeho památku. Evangelium z této bohoslužby podává tentýž smysl eucharistie z jiného hlediska zmínkou o *mytí nohou*. Ježíš jako služebník umývá nohy Šimona Petra a ostatních jedenácti učedníků (srov. Jan 13,4-5). Tímto prorockým gestem vyjadřuje smysl svého života a svého umučení jako službu Bohu a bratřím: „Vždyť Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil“ (Mk 10,45).

Došlo k tomu také v našem křtu, když nás milost Boží obmyla z hříchu a oblékli jsme Krista (srov. Kol 3,10). Dochází k tomu pokaždé, když konáme památku Páně v eucharistii: jsme ve společenství se Služebníkem Kristem z poslušnosti k Jeho přikázání milovat tak jako On miloval nás (srov. Jan 13,34; 15,12). Přistupujeme-li ke svatému přijímání bez upřímné ochoty nechat si vzájemně umývat nohy, neuznáváme Pánovo Tělo. Je to služba, ve které se Ježíš daruje, zcela.

Pozítří, v liturgii *Velkého pátku* budeme rozjímat o tajemství Kristovy smrti a klanět se Kříži. V posledních okamžicích života před odevzdáním svého ducha Otcí řekl Ježíš: „Dokonáno je!“ (Jan 19,30). Co znamená slovo, které Ježíš vyslovuje: je dokonáno? Znamená, že dílo spásy je dokončeno a že celé Písmo se naplňuje láskou Krista, obětovaného Beránka. Ježíš svojí Obětí přetvořil tu největší špatnost na největší lásku.

V dějinách existují muži a ženy, kteří svědectvím svého života odrážejí lesk této dokonalé, plné a neposkvrněné lásky. Rád bych připomněl takového heroického svědka našich dnů: dona Andreu Santora, kněze římské diecéze a misionáře v Turecku. Pár dnů před svým zavražděním ve městě Trabzon napsal: „Jsem tady, abych přebýval mezi těmito lidmi a umožňoval to Ježíši tím, že mu propůjčuji svoje tělo... Spásy jsme schopni jedině obětováním vlastního těla. Zlo světa je třeba nést a sdílet bolest jeho vstřebáváním ve vlastním těle až do konce, jako to učinil Ježíš“ (A. Polselli, *Don Andrea Santoro, le eredita*, Citta Nuova, Roma 2008, str. 31). Tento příklad muže naší doby a mnoha jiných jsou nám oporou, abychom podle Kristova příkladu nabízeli svůj život jako dar lásky bratřím. I dnes existují mnozí muži a ženy, opravdoví mučedníci, kteří spolu s Ježíšem nabízejí svůj život, aby vyznali víru, pouze z tohoto důvodu. Je to služba křesťanského svědectví až do krve, služba, kterou nám prokázal Kristus, který nás dokonale vykoupil. Takový je význam slov „dokonáno je“. Jak krásné bude, až my všichni na konci svého života se svými pochybeními, se svými hříchy a také s našimi dobrými skutky a s naší láskou k bližnímu budeme moci říci jako Ježíš Otcí: „Dokonáno je!“. Ne s toutéž dokonalostí, s jakou to řekl On, ale říci: „Pane, dělal jsem, co jsem mohl. Je dokonáno!“. Adorací Kříže, pohledem na Ježíše myslíme na lásku, na službu, na svůj život, na křesťanské mučedníky a prospěje nám myslet také na konec vlastního života. Nikdo z nás neví, kdy nadejde, ale můžeme prosit o milost, abychom mohli říci: „Otče, dělal jsem, co jsem mohl. Je dokonáno.“

Bílá sobota je dnem, kdy církev rozjímat o Kristově „spočinutí“ v hrobě po vítězném boji na kříži. Na Bílou sobotu se církev znovu ztotožňuje s Marií. Veškerá víra církve je soustředěna v Ní, první a dokonalé učednici, první a dokonalé věřící. V temnotě, která obestírá stvoření, jako jediná stále drží plamen víry a doufá proti vši naději v Ježíšovo Zmrtvýchvstání. Ve *Velikonoční vigílii*, kdy opět nově zazní *Aleluja*, budeme slavít Vzkříšeného Krista, střed a cíl veškerenstva a dějin, a bdít plni naděje v očekávání Jeho návratu, kdy se Pascha vyjeví plně.

Někdy se zdá, že duši prostupuje temnota noci, a napadne nás: „nyní už se nedá nic dělat“, srdce už nenachází sílu milovat... Právě v oné temnotě však Kristus zapaluje oheň Boží lásky, blesk proniká temnotu a oznamuje nový začátek. V hluboké tmě něco začíná. Právě v oné temnotě Kristus vítězí a zapaluje oheň lásky. Kámen bolesti je odvalen a přenechává prostor naději. Tak obrovské je tajemství Paschy! V této svaté noci nám církev podává světlo Zmrtvýchvstalého, aby v nás už nebyl žal toho, kdo říká „nyní už...“, nýbrž naděje toho, kdo se *otevřít přítomnosti naplněné budoucností*: Kristus přemohl smrt a my s Ním. Náš

život nekončí na náhrobním kamenu, náš život sahá dále nadějí v Krista, který vstal z mrtvých právě z onoho hrobu. Jako křesťané jsme povoláni být jitrnkami, které dovedou rozeznávat znamení Zmrtvýchvstalého jako ženy a učedníci, kteří běželi ke hrobu na úsvitu prvního dne v týdnu.

Draží bratři a sestry, v těchto dnech Posvátného Tridua se neomezujeme jenom na připomínku umučení Páně, ale *vejděme do tajemství*, osvojme si Jeho citění a Jeho postoje, jak nás k tomu vybízí apoštol Pavel: „Mějte v sobě to smýšlení, jaké měl Kristus Ježíš“ (Flp 2,5). Pak budou naše Velikonoce požehnané.

30.3.2015

Jsmc církví mučedníků, říká biskup chaldejské církve v Bagdádu

Vatikán. Prefekt Kongregace pro evangelizaci národů, kard. Fernando Filoni, dnes večer přicestoval do Iráku, aby tamním křesťanům ve Svatém týdnu přinesl požehnání a konkrétní pomoc papeže Františka. Ještě předtím se však zastavil v Jordánsku, kde v hlavním městě Ammán navštívil dvě farnosti, které přijaly irácké uprchlíky z mosulské oblasti. Ve farnosti Panny Marie, Matky církve si prohlédl odpolední školu pro děti uprchlíků, do které dochází zhruba 300 žáků, a mluvil se zástupci jordánské Charity. Situaci iráckých křesťanských uprchlíků přibližuje pomocný biskup chaldejské církve v Bagdádu, **mons. Šlemon Varduni**:

"Křesťané z Mosulu a Ninive bohužel žijí ve stejných podmínkách jako vloni v červnu, tedy ve stanech, obytných buňkách a pronajatých bytech. Modlí se za osvobození Ninivské planiny a stále se nás ptají: „Otče, kdy se budeme moci vrátit domů?"

Jak Svatý stolec vícekrát upozornil v sídle Organizace Spojených národů a nejenom tam, Blízkému východu hrozí, že z něj křesťané úplně vymizí...

"Mnohokrát již zaznělo, že tu jde o velké spiknutí proti blízkovýchodním křesťanům, kteří se mají z Blízkého východu zcela vytrátit. Jak je to ale možné? Naše dějiny tu trvaly 2000 let a nyní se naše památky hroubí dílem těchto barbarů, kteří nemají svědomí, kulturu, náboženství, ale jen nevědomý fanatismus. Sami muslimové říkají: Toto nejsou muslimové. Křesťané, kteří opustili své domovy, dali Kristu přednost přede vším."

Podle bagdádského biskupa je chaldejské společenství církví mučedníků, které však plně vnímá stálou solidaritu Svatého otce a Charit z celého světa.

31.3.2015

Německý katolický psychiatr: Letecká havárie nebyla dílem šilenice

Kolín nad Rýnem. Psychiatr, psychoanalytik, katolický teolog a spisovatel, člen dvou papežských rad a poradce Kongregace pro klérus, **Manfred Lütz**, varuje před mediálními spekulacemi o příčinách nehody letounu společnosti *Germanwings*, který před týdnem spadl ve francouzských Alpách. Primář jedné z největších německých katolických psychiatrických klinik, kolínské *Alexanier*, se vyslovil pro diecézní rozhlasovou stanicí *Domradio*:

"V žádném případě to nebyl záchvat šilenství. Takový člověk svůj čin připravuje, plánuje jej a při jeho uskutečnění zažívá vrcholný pocit. Vidí strach v očích lidí, do kterých střílí. To vše patří k záchvatu šilenství, avšak u pomocného pilota nikdy obdobná agrese nebyla patrná. Navíc jistě nemohl plánovat, že kapitán letadla opustí pilotní kabinu. Při krátkém, dvouhodinovém letu je odchod hlavního pilota spíše nepravděpodobný. Můžeme se tedy jen domnívat, že pokud se za kapitánem skutečně zavřely dveře, mohl pomocný pilot prožít pocit psychického osamění a v té chvíli se mohl rozhodnout, že ukončí svůj život. Lidí za sebou jednoduše vymazal. Nedomnívám se, že se tu jednalo o úmyslnou masovou vraždu, jak to prezentovala některá média. To je nesmysl."

Autor četných bestsellerů z oblasti teologie a psychiatrie upozorňuje na zavádějící zpravodajství, ve kterém leckdy zaznívají zcela nedborné názory. Člověk by na základě televizního vysílání a tisku mohl nabýt dojmu, že pacienti s depresí jsou vlastně svému okolí nebezpeční.

"Opak je pravdou. Depresivní lidé se dopouštějí výrazně méně trestných činů než takzvaně normální. Deprese také nevede k agresi vůči druhým, nýbrž nanejvýš sám proti sobě. Někteří psychologové v médiích prohlásili naprosto nesmysly – kupříkladu že depresi nelze léčit. V Německu existují ve čtyřech městech svazy proti depresi, které si kladou za cíl osvětovou práci mezi veřejností. Informují široké vrstvy o tom, že deprese je velice úspěšně léčitelné onemocnění a že mnozí lidé zůstávají bez tohoto léčení. Lidé ovšem právě proto nesmí mít strach, aby si přiznali, že jsou depresivní. Depresivní lidé jsou méně nebezpeční než vy nebo já."

Výsledkem povrchního zpravodajství může být stigmatizace depresivních pacientů a pacientů s psychickou chorobou vůbec, poukazuje německý lékař. Zazněly kupříkladu názory, že by se takoví lidé nemohli ucházet o zodpovědné pracovní pozice.

"To je naprostá hloupost a také je to pěkně nebezpečné. Znamenalo by to, že pokud se člověk stane pilotem a dostaví se u něj příznaky psychické poruchy, bude je skrývat. Třetina německé populace někdy v životě psychicky onemocněla. Pokud by lidé, kteří někdy měli nějakou psychickou poruchu, byli vyloučeni ze zodpovědných činností, na zbylých dvou třetinách by se také brzy něco našlo. Potom bychom nasadili už jen roboty a vyloučili lidské selhání, ale nastoupily by zase technické chyby. A kvůli nim padá stejně tolik letadel."

„Nesnesu manžele, kteří se milují“, řekl ďábel exorcistovi

Mexiko. „Nesnesu, když se milují“, tuto strohou a vzteklou odpověď si vyslechl exorcista padovské diecéze, mons. Sante Babolin. Italský kněz se ptal ďábla, proč trýzní manželku jednoho z přátel. Exorcista tuto epizodu ze své dlouholeté praxe vymítání zlých duchů vyprávěl v Mexiku, kde přednášel na několika konferencích, o kterých informuje katolický týdeník *Desde La Fe*.

Mons. Babolin vysvětlil, že satanova nenávisť vůči manželství pochází ze skutečnosti, že svátost manželství je blízká svátosti eucharistie. „V eucharistii Pánu přinášíme chléb a víno, které se působením Ducha svatého proměňují v Ježíšovo tělo a krev. Ve svátosti manželství se děje něco obdobného: milostí Ducha svatého se lidská láska přeměňuje v božskou lásku, takže manželé posvěcení svátostí manželství skutečně a mimořádně naplňují výrok Písma „Bůh je láska; kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm“ (1 Jan 4,16)“, doplnil italský exorcista. Pro mexický katolický týdeník pak ještě připomenul, že nejmocnější duchovní zbraní, která oddaluje pokušení manželské nevěry, je každodenní modlitba růžence.

Homilie

2.4.2015

Odpočinek je také věcí Boží

„Pevně ho drží má ruka, i mé rámě ho posiluje“ (Ž 88,22). Tak smýšlí Pán, když říká: „Nalezl jsem Davida, svého služebníka, pomazal jsem ho svým svatým olejem“ (v.21). Tak smýšlí náš Otec pokaždé, když „najde“ kněze. A dodává: „Má věrnost a láska ho budou provázet, ve jménu mém zmohutní jeho síla... On mě bude vzývat: Ty jsi můj Otec, můj Bůh a skála mé spásy“ (v. 25.27).

Krásné je vstoupit spolu se Žalmistou do této samomluvy našeho Boha. Mluví o nás, svých kněžích, ale ve skutečnosti to není samomluva, nemluví k sobě. Otec mluví k Ježíši: „Tvoji přátelé, ti, kteří tě milují, mi budou moci říkat: „Ty jsi můj Otec“ (srov. Jan 14,21). Pán přemýšlí a stará se o to, jak nám pomoci, protože ví, že udělovat pomazání věřícímu lidu není snadné. Je to tvrdý úkol, který nás vyčerpává a unavuje. Zakoušíme to ve všech formách, počínaje obvyklou únavou z denní apoštolské práce přes onemocnění a smrt, až po obět mučednictví.

Únava kněží! Víte, kolikrát jen myslím na vaši únavu? Přemýšlím a často se modlím, zvláště když jsem unaven i já. Modlím se za vás, kteří pracujete v Božím lidu, jenž vám byl svěřen; mnozí z vás jsou na dosti opuštěných a nebezpečných místech. Naše únava, drazí kněží, je jako vůně kadidla, která tiše stoupá k nebi (srov. Ž 140, 2; Zj 8,3-4). Naše únava jde přímo k srdci Otce.

Budte si jisti, že Matka Boží vnímá tuto únavu a dává ihned vědět Pánu. Jako Matka umí chápat, kdy jsou její synové unaveni a nemyslí na nic jiného. „Bud' vítán! Odpočiň si, můj synu. Potom si promluvíme... Copak nejsem já tvojí matkou?“ – říká nám vždycky, když k ní přistoupíme (srov. *Evangelii gaudium*, 286). A svému Synu řekne jako v Káni Galilejské: „Už nemají víno“ (Jan 2,3).

Stává se také, že když cítíme tíži pastorační práce, může přijít pokušení odpočívat jakkoliv, jako by odpočinek nebyl věcí Boží. Neupadněme do tohoto pokušení. Cenná je naše námaha v očích Ježíše, který nás přijímá a pozvedá: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím“ (Mt 11,28). Ten kdo ví, že, ač k smrti vysílen, může padnout v adoraci a říci: „Pro dnešek již stačí, Pane,“ a kapitulovat před Otcem; ví také, že se nehroučí, ale obnovuje, protože Pán, který pomazal olejem radosti věřící Boží lid, pomaže i jeho: „dá věnec místo popela, olej radosti místo smutku, šat jásotu místo malomyslnosti“ (Iz61,3).

Mějme na paměti, že klíč ke kněžské plodnosti spočívá v tom, jak odpočíváme, a v tom, jak vnímáme, že Pán nakládá s naší únavou. Jak těžké je naučit se odpočívat! Je tu ve hře naše důvěra a vědomí toho, že i my jsme ovce a potřebujeme pastýře, který by nám pomohl. Může nám v tom pomoci pár otázek.

Umím odpočívat přijímáním lásky, nezištnosti a veškerých sympatií, které mi prokazuje věřící Boží lid? Anebo po pastorační práci hledám rafinovanější odpočinek, ne takový, jaký mají chudí, ale takový, jaký nabízí konzumní společnost? Je mi Duch svatý opravdu „milým zotavením“, anebo pouze Tím, kdo mi dává práci? Umím požádat o pomoc nějakého moudrého kněze? Umím si odpočinout od sebe samého, od svých vlastních požadavků, od svého sebezalíbení, od své sebevztáženosti? Umím konverzovat s Ježíšem, Otcem, s Pannou Marií a svatým Josefem, se svými svatými přímluvci a ochránci, abych spočinul v jejich požadavcích, které netlačí a netíží, a v jejich zalíbení, protože oni se zajímají jen o větší slávu Boží? Umím si odpočinout pod Pánovou ochranou od svých nepřátel? Argumentuji a chodím od sebe k sobě, přemítaje dokola o své sebeobraně, anebo se svěřuji Duchu svatému, který mne pokaždé zvlášť učí tomu, co říci? Znepokojuji se a starám se přespříliš, anebo jako Pavel docházím odpočinku: „Vím, komu jsem uvěřil“ (2 Tim 1,12)?

Revidujme chvíli a krátce kněžské závazky, které podává dnešní liturgie: nést chudým radostnou zvěst, vyhlašovat zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, propouštět zdeptané na svobodu a vyhlašovat milostivé léto Páně. Izaiáš mluví také o obvazování těch, jimž puká srdce, a potěšování všech souzřených.

To nejsou úkoly snadné, nejsou to vnějškové úkoly, jako například manuální činnost: stavba nového farního sálu nebo příprava fotbalového hřiště pro mládež z oratoře...; závazky, o kterých mluví Ježíš, v sobě zahrnují naši schopnost soucitu, jsou to závazky, ve kterých je naše srdce pohnuto a dojata. Radujeme se spolu se snoubenci, kteří se berou; smějeme se s dítětem,

kteřé nesou ke křtu; provázíme mladé, kteří se připravují na manželství a na rodinu; cítíme bolest s těmi, kdo na nemocničním lůžku přijímají pomazání; pláče se s těmi, kdo pohřbívají svého drahého... Je tolik emocí, tolik sympatií, které, máme-li otevřené srdce, působí pastýřovu srdci únavu. Pro nás kněze nejsou příběhy našeho lidu zpravodajstvím. My svoje lidi známe, můžeme uhádnout, co jim leží na srdci, i to naše je v soucitu s nimi rozcupováno a roztrháno na tisíc kousků, je dojata a dokonce se zdá, že jej lid pojídá: vezměte a jezte. To jsou slova, která si Ježíšův kněz neustále šeptá, když se stará o svůj věřící lid: vezměte a jezte, vezměte a pijte... A tak se náš kněžský život rozdáva službou a blízkostí věřícímu Božímu lidu. To vždycky a neustále unavuje.

Chtěl bych se nyní s vámi podělit o několik způsobů únavy, o nichž jsem rozjímal. Existuje únava, kterou můžeme nazvat „únavou ze zástupů, únavou z lidu“. Pro Pána i pro nás – jak říká evangelium – je to vysílení, ale je to dobrá únava, plná užítka a radosti. Lid, který Jej následoval, rodiny, které Mu přinášely svoje děti, aby jim požehnal, ti kteří byli uzdraveni, kteří přicházeli se svými přáteli, mladí, které onen rabín nadchnul... neponechávali ani čas k jídlu. Pána však neomrzelo s lidmi přebývat. Naopak: připadalo mu, že mu dodávají sílu (srov. *Evangelii gaudium*, 11). Tato únava uprostřed naší činnosti je zpravidla milost, kterou má každý z nás kněží na dosah (srov. *ibid.* 279). Jak je to krásné: lid má rád svoje pastýře, touží po nich a potřebuje je! Věřící lid nás nenechává bez přímého závazku, pokud se někdo neschová na úřadě anebo nejedí po městě vozem se zatemněnými skly. Taková únava je dobrá a zdravá. Je to únava kněze, který je cítit ovcemi..., ale usmívá se jako tatínek, který hledí na své děti a vnuky. Nemá co do činění s těmi, kteří se vyznají v drahých voňavkách a prohlížejí si tě z dálky a z výšky (srov. *ibid.* 97). Jsme přátelé Ženicha a v tom je naše radost. Pokud Ježíš pase stáde mezi námi, nemůžeme být pastýři s kyselou tváří, zbědovaní, a už vůbec ne, což je nejhorší, pastýři znuděnými. Pach ovcí a úsměv otců... Unavení, ale s radostí toho, kdo slyší svého Pána, jak říká: „Pojďte požehnaní mého Otce“ (Mt 25,34).

Existuje také jiná únava, kterou můžeme nazvat „únavou z nepřátel“. Démon a jeho stoupenci nespí a vzhledem k tomu, že jejich uši nesnášejí Boží Slovo, neúnavně pracují, aby Jej umlčeli anebo zmlátli. Tady je únava z obrany před nimi nejvíce svízelnou. Jde nejenom o to prokazovat dobro s veškerou námahou, kterou to obnáší, ale je zapotřebí bránit před zlem stáde i sebe (srov. *Evangelii gaudium*, 83). Zlý je úskočnější než my a je schopný zdemolovat v jediném okamžiku to, co jsme trpělivě budovali dlouhý čas. Tady je třeba prosit o milost učít se neutralizovat zlo – to je důležitý zvyk, učít se neutralizovat zlo – nevytrhávat koukol, nenamlouvat si, že musíme jako nadlidé bránit to, co má bránit jedině Pán. To všechno pomáhá k tomu, abychom nenechávali klesnout paže pod tíží špatnosti, před výsměchem ničemníků. Pánovo slovo pro tyto situace zní: „Budte dobré mysli. Já jsem přemohl svět!“ (Jan 16,33). Toto slovo nám dodává sílu!

A nakonec, skutečně nakonec, aby vás tato homilie neunavila, je tady „únava z nás samotných“ (srov. *Evangelii gaudium*, 277). Ta je asi nejvíce nebezpečná. První dvě totiž vyplývají z toho, že jsme vydáni všanc, vycházíme ze sebe, abychom pomazávali a namáhali se (jsme těmi, kdo se starají). Tato únava se však více vztahuje sama k sobě. Je to zklamání ze sebe, ale není nahlíženo zpřímá s poklidnou radostí toho, kdo zjišťuje, že je hříšník a potřebuje odpuštění. Takový prosí o pomoc a ubírá se dál. Jde o únavu, která skýtá „ochotu i neochotu“ vložit se do všeho, ale pak si stýská po česneku a cibuli v Egyptě; je to zahrávání si s klamnou představou být něčím jiným. Tuto únavu rád nazývám „koketování s duchovním zesvětštěním“. Jsme-li o samotě, povšimneme si, že mnohé životní sektory jsou prostoupeny tímto zesvětštěním a máme dojem, že jej nemůže očistit žádné obmytí. Tady může jít o špatnou únavu. Slova z Apokalypsy nám ukazují příčinu této únavy: „Máš trpělivost a vydržel jsi mnoho pro mé jméno a neochabl jsi. Ale mám proti tobě, že jsi upustil od své první lásky“ (Zj 2,3-4). Jedině láska dává odpočinek. Co není milováno, unavuje špatně, a dlouhodobě unavuje ze všeho nejhůře.

Nejhlubší a nejvíce tajemný obraz toho, jak Pán zachází s naší pastorační únavou, ukazuje scéna mytí nohou: „A protože miloval svoje... projevil jim lásku až do krajnosti“ (Jan 13,1). Rád tuto scénu kontempluji jako *omyvané následování*. Pán očisťuje samotné následování. „Zaplétá se“ s námi (*Evangelii gaudium*, 24), bere na sebe očistu z každé poskvrny, světského a mazlavého smogu, který na nás ulpěl během cesty, po které jsme šli v Jeho jménu.

Víme, že na nohách lze vidět, jak je na tom celé tělo. Ve způsobu, jak následujeme Pána, se vyjevuje, jak je na tom naše srdce. Boláky na nohou, vykloubeniny a únava jsou znamením toho, jak jsme jej následovali, jakými cestami jsme se ubírali při hledání Jeho ztracených ovcí ve snaze vést stáde na svěží pastviny a ke klidným vodám (srov. *ibid.*, 270). Pán nás omyvá a očisťuje ze všeho toho, co se nakupilo na našich nohou při Jeho následování. To je posvátné. Nedovolí, aby skvrny zůstaly. Jako válečná zranění je líba a smývá tak pracovní špínu.

Následování Ježíše je omyto samotným Pánem, abychom se cítili oprávněni být „radostní“, „plní“, „beze strachu a viny“, a tak abychom měli odvahu vykročit a jít „až na konec země, na všechny periferie“ a nést tuto dobrou zvěst těm nejpouštěnějším s vědomím, že „On je s námi po všechny dny, až do skonání světa“. A prosím, žádejme o milost učít se unavě, avšak dobré unavě!

3.4.2015

Cantalamesa: Žádné násilí se ani vzdáleně nemůže dovolávat Boha

Vatikán. Liturgie památky umučení Páně se v bazilice sv. Petra se konala za předsednictví Svatého otce v pět hodin odpoledne. Velkopáteční liturgie začíná působivým úkonem prostrace, ve kterém hlavní celebrant adoruje kříž vleže, tváří obrácenou zemi (foto). Homilii, jak je v tento den zvykem, pronesl papežský kazatel otec Raniero Cantalamessa, z jehož obsáhlé promluvy vybíráme:

„Křesťané jistě nejsou jenom obětmi vražedného násilí, které se ve světě vyskytuje. Nelze však ignorovat, že v mnoha zemích jsou obětmi upřednostňovanými a častými. Ježíš svým učedníkům jednou řekl: „Přichází hodina, kdy si každý, kdo vás zabije, bude myslet, že tím uctívá Boha“ (Jan16,2). Snad nikdy v dějinách nebyla tato slova tak přiléhavá jako dnes.“

„Dionýsius Alexandrijský, biskup ze 3. století – pokračoval papežský kazatel - nám zanechal popis slavení Velikonoc během krutého pronásledování římského císaře Decia: »Vyháněli nás, pronásledovali a odsuzovali k smrti. I tehdy jsme však slavili Paschu. Místo každého utrpení se pro nás stalo dějištěm slavení, ať už to bylo pole, poušť, loď, hostinec či vězení. Dokonalí

mučedníci slavili nejkrásnější velikonoční svátky v nebeské blaženosti.« (in Eusebius, *Církevní dějiny*, VII, 22,4). Mnozí křesťané budou takto slavit letošní Velikonoce roku 2015 po Kristu.

„Někdo občas najde odvahu pranýřovat z občanského hlediska zneklidňující lhostejnost světových institucí a veřejného mínění tváří v tvář tomu všemu a připomene, k čemu tato lhostejnost v minulosti vedla. Nám všem, institucím a lidem Západního světa, hrozí že se staneme Piláty, kteří si myjí ruce.“

Na Velký pátek, pokračoval dále otec Cantalamessa, nám však není dovoleno protestovat proti nespravedlivému umučení našeho Pána, protože bychom zradili tajemství spásy, které slavíme.

„Ježíš přemohl násilí nikoli tím, že by proti němu postavil větší násilí, nýbrž tím, že se mu podrobil a obnažil veškerou jeho nespravedlnost a nesmyslnost. Inauguroval tak nový typ vítězství, které svatý Augustin shrnul třemi slovy: »Victor quia victima – Vítěz protože oběť« (Vyznání, 10,43). Římský setník po Ježíšově posledním zvolání a vydechnutí prohlásil: »Tento člověk byl opravdu Syn Boží« (Mk 15,37). Jiní se ptali, co znamená ono mocné zvolání, které vydal těsně před svým skonem; on však byl expertem na bitvy a na boj a okamžitě rozpoznal, že to bylo zvolání vítěze.“

„Problém násilí – řekl dále otec Cantalamessa - nás trýzní a skandalizuje zvláště dnes, kdy byly vynalezeny nové a úděsné formy krutosti a barbarství. My křesťané se bouříme proti myšlence zabíjení ve jménu Božím. Někdo však může namítnout: Není však Bible také plná násilí? Není Bůh nazýván Pánem vojenských šiků? Není mu snad přisuzován příkaz vyvraždit celá města? Nepředpisuje Mojžíšský Zákon pro jisté případy trest smrti?!

„Kdyby tato námitka byla přednesena Ježíši za jeho pozemského života, určitě by odpověděl podobně jako na otázku, proč dovolil Mojžíš rozvod: »Pro tvrdost vašeho srdce, ale na začátku to tak nebylo« (Mt 19,8). Také v případě násilí to na počátku tak nebylo. První kapitola Geneze nám prezentuje svět, kde je násilí nemyšlitelné jak mezi lidmi, tak mezi lidmi a zvířaty. Ba ani jako trest za smrt Ábela, tedy jako trest pro vraha, není dovoleno zabít. (Gn 4,15)“

„Ryzost Boží myšlenky – pokračoval papežský kazatel – vyjadřuje spíše páté přikázání »Nezabiješ«, než výjimky stanovené Zákonem kvůli tvrdosti srdce a hrubých lidských obyčejů. Násilí je po hříchu – bohužel – součástí života a Starý zákon, který život reflektuje a má mu sloužit, usiluje stanovenými předpisy, včetně trestu smrti, alespoň trochu usměrnit a regulovat násilí tak, aby nepodléhalo pouze osobní libovůli a abychom se vzájemně nerozsápali.“

„Pavel mluví o období Boží „tolerance“ (srov. Řím 3,25). Bůh snáší násilí, jako toleruje polygamii, rozvod a další věci, ale vychovává lid pro dobu, v níž bude jeho původní plán obnoven (rekapitulován) a znovu ctěn v novém stvoření. A tato doba přišla s Ježíšem, který v horském kázání prohlašuje: »Slyšeli jste, že bylo řečeno: oko za oko, zub za zub. Ale já vám říkám: Neodporujte zlému. Spíše naopak: Když tě někdo udeří na pravou tvář, nastav mu i druhou... Slyšeli jste, že bylo řečeno: Miluj svého bližního a měj v nenávisti svého nepřítele. Ale já vám říkám: milujte své nepřátele a modlete se ty, kdo vás pronásledují« (Mt 5,38-39;43-44).“

Pravým horským kázáním, které změnilo svět, však není to, které Ježíš pronesl na návrší v Galileji, ale to, které nyní mlčky hlásá z kříže – řekl dále otec Cantalamessa. Na Kalvárii pronáší definitivní Ne násilí, proti kterému staví nikoli pouhé nenásilí, nýbrž mnohem více, totiž odpuštění, mírnost a lásku. Dochází-li k násilí i nadále, nemůže se už ani vzdáleně dovolávat Boha a halit se do Jeho autority. Takové jednání by bylo degradací pojmu Boha do primitivních a neotesaných podob, které jsou náboženským i občanským smýšlením lidstva již překonány.

„Pane Ježíši Kriste, prosíme Tě za naše trpící bratry ve víře a za všechny lidi, kteří jsou v této chvíli pronásledováni, křesťany i nekřesťany. Maria, Ty jsi byla pod křížem sjednocena se Synem a spolu s ním jsi šeptala „Otče, odpust jim!“. Pomoz nám přemáhat zlo dobrem, nejenom na světové scéně, ale i v každodenním životě, uvnitř našich domovů. Ty, která jsi „trpěla se svým synem umírajícím na kříži a zcela zvláštním způsobem jsi spolupracovala na díle Spasitelově poslušnosti, vírou, nadějí a vroucí láskou“ (Lumen gentium, 61), inspiruj muže a ženy naší doby myšlenkami pokoje, milosrdenství a odpuštění. Kéž se tak stane.“

Končil papežský kazatel otec Cantalamessa svoji promluvu při velkopáteční liturgii v bazilice sv. Petra.

3.4.2015

Papež umyl nohy vězňům: „Modlete se, aby Pán omyl také mou nečistotu“

Řím. Svatý otec zahájil velikonoční triduum v římské věznici Rebibbia, kam na Zelený čtvrtek přijel krátce po páté hodině odpolední spolu s kardinálem vikářem Vallinim a substitutem státního sekretariátu, arcibiskupem Becciu. Na vězeňském dvoře tuto mimořádnou návštěvu očekávaly tři stovky vězňů a vězeňkyň spolu s patnácti dětmi, které všechny papež František pouze v doprovodu vězeňského kaplana, O. Sandra Spriana, jednotlivě pozdravil.

„Děkuji vám za tak vřelé a procitěné přijetí, mnohokrát děkuji!“

pronesl Petrův nástupce do mikrofonu před vstupem do budovy.

Podle slov vězeňských pastoračních pracovníků se účastníci včerejší bohoslužby připravovali na setkání s papežem nejméně měsíc – pod policejním dozorem začali s úklidem a výzdobou kostela, aby se později při katechezích v různých odděleních věznic seznámili s průběhem liturgie na památku Věčeře Páně. Díky vstřícnosti vězeňského ředitelství mohlo několik vězňů také ministrovat při mši svaté, kterou papež slavil v kapli „Otče náš“ a při které spatra pronesl krátkou homilii:

"Tento čtvrtek seděl Ježíš u stolu spolu s učedníky a slavil svátek Paschy. Evangelium, které jsme vyslechli, obsahuje jednu větu, která je samým středem toho, co Ježíš pro nás všechny udělal: „A protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti“ (Jan1,13). Ježíš nás miloval. Ježíš nás miluje. Bez omezení, stále, až do konce. Ježíšova láska k nám nemá hranice. Ježíš miluje stále více a více, neunavuje ho milovat nikoho z nás. Miluje nás všechny, až do té míry, že za nás dává svůj život. Ano, dává život za nás, za nás všechny, za každého z nás. A každý z nás může říci: „Dal za mne život“. Každý z nás. Dal život za tebe, za tebe a za tebe, za mne, za něho...za každého člověka jmenovitě. Taková je jeho láska – je osobní. Ježíšova láska nikdy nezklame, protože Ježíše neunavuje milovat, stejně jako jej neunavuje odpouštět a objímat nás. Toto je první věc, kterou jsem vám chtěl říci: Ježíš nás miloval, každého z nás, až do krajnosti."

A pak dělá něco, co učedníci nechápali. Umývá nohy. V té době to bylo zvykem, byl to obyčej, protože když lidé přicházeli do nějakého domu, měli nohy špinavé od prachu cest, které v té době ještě nebyly dlážděné...Cesty byly prашné a při vstupu do domu se lidem umývaly nohy. Tuto práci ale nedělal majitel domu, nýbrž otroci. Byla to otrocká práce. A Ježíš jako otrok myje naše nohy, myje nohy učedníků, a proto říká Petrovi: „Co já dělám, tomu ty nyní ještě nemůžeš rozumět; pochopíš to však později“ (Jan13,7). Ježíšova láska je tak veliká, že se stal otrokem, aby nám sloužil, vyléčil nás a očistil.

Dnes, při této mši, si církev přeje, aby kněz, na památku dvanácti apoštolů, umyl nohy dvanácti lidem. Ve svém srdci však musíme mít jistotu, že Pán, když nám umývá nohy, nás omývá celé, očisťuje nás, ještě jednou nám dává pocítit svou lásku. V Bibli je u proroka Izaiáše jedna krásná věta, která říká: „Copak může zapomenout žena na své nemluvně? I kdyby ona zapoměla, já přece na tebe nezapomenu“ (Iz 49,15). Taková je Boží láska k nám.

Dnes umyji nohy dvanácti z vás, ale v těchto bratřích a sestrách jste vy všichni. Všichni, kteří tu bydlíte a které vy zastupujete. Také já však potřebuji, aby mne Pán omyl, a za to se při této mši modlete: aby Pán omyl také mou nečistotu, abych se stával větším otrokem než vy, abych jako Ježíš byl otrokem ve službě lidí. A nyní začneme s touto částí obřadu."

Petrův nástupce pak za pomoci dvou ceremoniářů poklekl před šesti muži a šesti ženami z Nigérie, Konga, Ekvádoru, Brazílie a Itálie, kteří si odpykávají trest v římské věznici. Umyl a políbil jim nohy a rozloučil se pohledem do očí a úsměvem. Začal u viditelně dojaté nigerijské vězeňkyně, která držela na klíně několikarocní dítě. Také jemu – „třináctému apoštolovi“ patřilo papežovo láskyplné gesto. Jeden z vězňů vzal papežovy ruce, položil si je na hlavu a požádal o zvláštní požehnání.

V závěru mše svaté vězeňský kaplan poprosil papeže o modlitbu za „za jednoho přítele, který před několika dny zemřel v římské věznici“. Papež dlouhou chvíli setrval v modlitbě za vězně, který 28.3. spáchal sebevraždu, a v adoraci Nejsvětější svátosti. Závěr návštěvy vyplnily další pozdravy a objetí s přítomnými, kteří papeže vyprovázeli potleskem až k východu z kostela.

"Předtím než odjedu, bych ještě jednou chtěl poděkovat za přijetí a za vaše modlitby. Přeji všem dobré prožití Velikonoc. A prosím, modlete se za mne. Nyní se pomodlíme k našemu Otci, aby nám požehnal. Otče náš...!"

Zněla Františkova slova na rozloučenou před závěrečným požehnáním. Celou papežovu návštěvu doprovázela silně emotivní atmosféra, jak pro naše mikrofony potvrdili také jeden z přítomných **vězňů**, který při mši ministroval:

"Cítím obrovskou radost, skutečně, a také velké dojetí, protože papež je tak jednoduchý, je jeden z nás. Nikdy v životě bych si nepomyslel, že budu sloužit při papežské mši. Před třemi lety jsem se vrátil k víře a děkuji Bohu. Vězení má smysl a mně posloužilo především v tom, že jsem objevil životní hodnoty a zejména víru."

Uvedl jeden z vězňů. Také pro dalších pět vězňů papežova návštěva předznamenala nadcházející velký životní krok, protože na Boží hod velikonoční přijmou svátost biřmování a eucharistie.